

Raadsinformatiebrief

Onderwerp

Bibliotheek De Lage Beemden 2023

Datum

4 januari 2022

Toelichting

De rol van bibliotheken is de afgelopen jaren veel veranderd. Verschillende maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder automatisering en digitalisering, hebben hier aan bijgedragen. Het automatiseren van de uitleenfunctie maakt dat veel mensen zelfredzaam een boek kunnen lenen en terugbrengen. Een gevolg van digitalisering is onder andere dat (bijna) alle vormen van informatie voor de meeste mensen met behulp van internet binnen handbereik beschikbaar zijn en dat de e-reader een vervanging is voor een boek.

Een landelijke trend die we ook in Laarbeek terugzien, is dalende ledenaantallen en daaraan verbonden dalende uitleencijfers. Landelijk gezien halveerde het aantal volwassen leden aan bibliotheken in de afgelopen twintig jaar. In Laarbeek zijn op dit moment (7-11-2021) 768 volwassenen lid van de bibliotheek. Tegenover de dalende ledenaantallen staat de trend van een stijgend aantal bezoekers en gebruikers van andere dienstverlening dan het lenen van een boek. We zien een beweging van leners naar gebruikers. Waarbij activiteiten, het verblijven in de bibliotheek en het verbinden van mensen even belangrijk wordt als het uitleenen van boeken. De bibliotheek wordt in Laarbeek door een groot aantal van de huidige leden al op deze wijze benut. Onze inwoners bewegen heel natuurlijk mee naar de maatschappelijke educatieve bibliotheek.

Bovenstaande veranderingen en trends hebben direct gevolg voor het werk van de bibliotheek, ic haar medewerkers.

De nieuwe bibliotheekwet van 2015 geeft richting aan deze verandering en laat gemeenten ruimte om tot een lokale invulling van taken te komen.

Dat traject hebben we in Laarbeek ingezet. Samen met de bibliotheek zijn we op zoek naar optimale positionering van hun professionals in het sociaal domein in Laarbeek.

Uitgangspunt hierbij is dat we komen tot een vorm van dienstverlening die een duidelijk herkenbare en concrete meerwaarde heeft voor onze inwoners. Een bibliotheek die past bij wat we in Laarbeek nodig hebben.

Het effect dat we hiermee willen bereiken is dat de dienstverlening van Bibliotheek de Lage Beemden (BLB) aansluit bij de vraag van onze inwoners en bij de Laarbeekse inrichting van het Sociaal Domein, ic de positie van de huiskamers hierin.

Deze dienstverlening ziet er als volgt uit:

1. Huiskamertaken
2. Uitvoering geven aan 'Een leven lang leren'.

Ad 1

De bibliotheek ontleent van oudsher vooral bestaansrecht aan het uitlenen van boeken. De vraag naar deze vorm van dienstverlening neemt af, zoals in de inleiding is toegelicht.

Dit heeft tot gevolg dat de (wettelijke) taken van de bibliotheek zijn verschoven naar:

- a] ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- b] bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- c] bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- d] organiseren van ontmoeting en debat;
- e] laten kennis maken met kunst en cultuur..

Deze taken sluiten goed aan bij de rol die wij voor de bibliotheek weggelegd zien in de huiskamers in de dorpshuizen.

Het verplaatsen van de bibliotheek naar de huiskamer maakt dat de medewerkers van de bibliotheek meeverhuizen. Dit maakt integrale taakuitvoering voor wat betreft hun eigen werkzaamheden als ook in de samenwerking met de beheerders van de dorpshuizen mogelijk. Dit laat zich onder andere zien in gezamenlijke taken waar het gaat om het beheer van het Informatiepunt Digitale Overheid. Deze taak is voor de bibliotheekmedewerkers ook goed te combineren met de uitleenfunctie.

De uitleenfunctie is geautomatiseerd, wat wil zeggen dat een bibliotheekmedewerker niet aansluitend bij de openingstijden aanwezig hoeft te zijn in de huiskamer. Voor eenvoudige vragen kan immers ook de beheerder aangesproken worden.

Aansluitend bij genoemde taken en hun expertise ligt het voor de hand de bibliotheek een verantwoordelijkheid te geven voor een deel van de programmering in de huiskamers; het organiseren van laagdrempelige activiteiten gericht op ontspanning, lezen en ontmoeting. Medewerkers van LEVgroep, de gemeente (WMO) en lokale/regionale zorgaanbieders zijn verantwoordelijk voor het organiseren van activiteiten in de huiskamer die een dienst- en/of zorgverlenend karakter hebben.

Samenvattend verstaan we onder huiskamertaken t.a.v. de bibliotheek het volgende:

- Verzorgen van de uitleenfunctie.
- Verantwoordelijk voor het Informatiepunt Digitale Overheid, in samenwerking met de beheerders van Stichting Dorpshuizen Laarbeek en waar mogelijk met vrijwilligers. De beheerders van de Dorpshuizen zijn opgeleid om deze taak uit te kunnen voeren.
- Verantwoordelijk voor de programmering van het laagdrempelig activiteitenaanbod in de huiskamers, in samenwerking met de beheerders van Stichting Dorpshuizen Laarbeek, medewerkers van LEVgroep en waar mogelijk met vrijwilligers.

Ad 2

Onder 'Een leven lang leren' verstaan we de uitvoering van de taalhuisactiviteiten en activiteiten vanuit het landelijk ingezette leesoffensief. Hierin blijven we investeren: het zo taal-, lees- en digitaal- vaardig mogelijk maken van onze inwoners. Het aanbod van de bibliotheek en andere taalhuishuispartners blijft in stand en wordt via de huiskamers dichterbij gebracht en makkelijker toegankelijk gemaakt.

Jonge kinderen, peuters en kleuters, die ondersteuning nodig hebben bij hun taalontwikkeling helpen we met passend aanbod, op doorverwijzing van onder andere de JeugdGezondheidsZorg (zie extra investering vanuit NPO middelen) en de voorschoolse opvang. Daarnaast is het de taak van de bibliotheekmedewerkers om met verschillende

boekstart-activiteiten kinderen en hun ouders te bereiken die het aanbod van 'een leven lang leren' nodig hebben.

Bibliotheek op school houden we in stand omdat sprake is van cofinanciering door het onderwijs én omdat dit gezien wordt als een belangrijke bijdrage aan het leren lezen van (jonge) kinderen en hun ouders. Daar komt bij dat het aantal uren dat de bibliotheek hiervoor inzet relatief beperkt is; 12, 25 per week voor alle basisscholen in Laarbeek.

Onder 'een leven lang leren' verstaan we ook het aanbod dat verder gaat dan alleen 'taal'. Denk hierbij aan computervaardigheden (cursusaanbod Klik&Tik en Digisterker) en andere vormen van voorlichting en educatie die mensen verder helpen in het mee kunnen blijven doen in de samenleving. Het is aan de bibliotheek om, in samenwerking met LEVgroep, in dit aanbod te voorzien.

In het kader van vroeg signalering en een leven lang leren wordt in 2022 samenwerking gezocht met werkgevers in Laarbeek. Bedoeling is om het brede aanbod van Een leven lang leren makkelijk toegankelijk aan te bieden voor werknemers die daar behoefte aan hebben. Ook hier is het aan de bibliotheek om, in samenwerking met LEVgroep, in dit aanbod te voorzien.

De hierboven beschreven vorm van dienstverlening past binnen het beschikbaar budget van de bibliotheek voor 2023 (€ 318.010). Hiermee hebben we fundamentele stappen gezet naar een toekomstbestendige bibliotheek in Laarbeek. Zonder afname van de dienstverlening, met behoud van volledige collecties en zonder afname van openingstijden of eventuele sluiting van een vestiging.

Monitoring van de dienstverlening van de bibliotheek vindt plaats middels het gezamenlijk werkplan huiskamers (van Bibliotheek de Lagen Beemden, LEVgroep en Stichting Dorpshuizen Laarbeek) en de geplande evaluaties van 'het taalhuis'.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
gemeentesecretaris

J.W.M. van de Ven

de burgemeester van Laarbeek

F.L.J. van der Meijden